

[Arbejdsministeren.]

frem sætte lovforslag i folketingsåret 1974-75.“

Det sidste årstal, 1974-75, vil jeg gerne have rettet til 1975-76, for det er min opfattelse, at vi ikke kan få et fornødent grundlag efter debat hos alle berørte parter til at fremsætte et lovforslag allerede i den kommende folketingssamling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov for Grønland om kommuneskat.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 57) findes i tidenden sp. 2878, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 335).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Søren B. Jørgensen (S):

Jeg skal kort anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag, som er tiltrådt af udvalget.

Jeg skal også meddele, at socialdemokratiet ikke kan stemme for de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag om at ud-

skyde ikrafttrædelsen af kommuneskat på Grønland til år 2317, altså en udskydelse på 342 år. Forslagene er af en sådan art, at de i hvert fald ikke medvirker til, at vi kan tage fremskridtspartiets Grønlandspolitik alvorligt. Hvis disse ændringsforslag vedtages, så betyder det, at grundlaget for den reform, vi ved behandlingen af de næste tre sager på dagsordenen tager hul på, ikke vil være til stede og den grønlandske befolknings medindflydelse vil blive udskudt på ubestemt tid.

Jeg mener dog, der er et par ting, der skal klares af. I betænkningen på side 4 siger fremskridtspartiet i sine bemærkninger:

„Da de andre partier jo — uden saglig begrundelse — har hindret fremskridtspartiet i at foreslå skatten helt ophævet, må partiet indskrænke sig til . . . . .“ osv.

Nu går jeg ud fra, at fremskridtspartiets ordfører efter mig tager ordet og begrunder de stillede ændringsforslag, herunder hvordan man har raflet sig frem til år 2317. Men noget væsentligt i den forbindelse er de citerede bemærkninger i betænkningen, og jeg vil gerne bede ordføreren for fremskridtspartiet oplyse os om, hvilket parti eller hvilke partier der har hindret fremskridtspartiet i at stille sine forslag og i at fremsætte sine synspunkter her i folketinget. Det er bemærkninger af en sådan art, at vi i hvert fald i socialdemokratiet mener, vi ikke uimodsagt behøver at lægge ryg til dette. Jeg forventer altså et klart svar på dette konkrete spørgsmål: Hvem har hindret fremskridtspartiet i at få sine synspunkter frem til debat her i tinget?

Dohrmann (FP):

Som jeg gav udtryk for her ved første behandling af dette lovforslag, mener vi, de af ministeren foreslåede ændringer er nødvendige for hele lovens gennemførelse. Hvad vi derimod ikke er enige om, er kommuneskattelovens ikrafttrædelsesdato. Fremskridtspartiet har derfor stillet ændringsforslag gående ud på, at hele lovens ikrafttrædelsesdato udskydes, og jeg skal herved indtrængende opfordre alle de af tingets medlemmer, som ikke ønsker skat for skattens skyld, til at stemme for det af os fremsatte ændringsforslag, således at man kan få en vis tid at fundere over spørgsmålet i.

Med hensyn til den sidste ordførers

[Dohrmann.]

spørgsmål vil jeg ganske kort henvise til det, der skete, dengang vi fremsatte et ændringsforslag i landbrugs- og fiskeriudvalget.

Peter Holst (V):

Jeg skal meddele, at venstre er i stand til at støtte ministerens ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget, men derimod ikke ændringsforslagene 6, 7 og 8.

Vi havde i grunden en svag tvivl om, hvorvidt de 3 nævnte ændringsforslag ligger inden for rammen af det, der kan komme til behandling og til afstemning. Vi har imidlertid intet ønske om at foreslå ændringsforslagene afvist. Derimod foreslår vi dem nedstemt. Vi synes, de bærer præg af en aldeles underlødige behandling, dels af selve emnet, dels af folketingset og dels også af et enigt grønlandsk landsråd. Jeg synes, som det har været nævnt af en anden ordfører, at det er en aldeles urimelig hovmodighed af fremskridtspartiet, at det mener sig berettiget til at fastslå, at andre partier ingen saglig begrundelse har for deres stillingtagen. Jeg synes, at fremskridtspartiet her er gået frem efter devisen, at en påstand må både være fornærmelig og desuden også forkert for at være virkningsfuld, for det er nemlig forkert, at nogen har hindret fremskridtspartiet i at foreslå en ændring, fremsætte et forslag om ophævelse af den lov, der blev vedtaget i fjor. Det forslag, vi behandler her, er fremsat den 23. januar. I tiden fra da af og frem til den 15. marts har fremskridtspartiet jo kunnet fremsætte et selvstændigt lovforslag, der gik ud på at ophæve den lov, der blev vedtaget i fjor. Derfor er den påstand i betænkningen, der klandrer andre partier, påviselig forkert.

Svend Haugaard (RV):

Vi kan godkende ændringsforslagene fra ministeren. Fremskridtspartiets ændringsforslag synes jeg taler for sig selv. Det vil blive forholdsvis let for historikere at finde ud af, hvor lidt saglighed der prægede vedkommende parti.

Dertil kommer, at disse ændringsforslag er en tilsidesættelse af de grønlandske ønsker om indkomstskat, som blandt andet kan være med til at dæmpe den danske dominans i kraft af det fortsatte skattely på

Grønland, og som i høj grad kan være med til at give Grønlands befolkning en fornemmelse af, at den selv er med til at betale udgifterne. Jeg tror, det er nogen sundt og noget rigtigt.

Begrundelsen for fremskridtspartiets ændringsforslag vil jeg gerne hæfte mig lidt ved. Det er jo et højest unormalt forslag, men det er også i højeste grad en unormal begrundelse. Der siges, at de øvrige partier har hindret fremskridtspartiet i at foreslå skatten helt ophævet. Det er vist omtrent den groveste påstand, vi har været ude for. Man har i denne sag villet benytte små tekniske ændringer i en lov, der blev vedtaget sidste år, til at få loven til fuldstændig at bortfalde, og når det ikke kan accepteres efter den normale forretningsorden, så påstår man, de andre partier har hindret fremskridtspartiet i at få deres forslag igennem. Det er efterhånden svært at høre en fremskridtsmand åbne munden, uden at han taler om, at man bliver forfulgt, man bliver forurettet, man bliver dårligt behandlet. Ja, det er faktisk rigtig synd for dem.

Sandheden er den, ikke mindst med henblik på denne grove beskyldning her, at fremskridtspartiet får i hvert tilfælde ikke nogen dårligere behandling, end deres usaglighed og i dette tilfælde grove optræden har gjort dem fortjent til. Men det er helt oplagt, at det, man kører på, er, at man vil spille en martyrolle — det er åbenbart det eneste, man har at gå ud til vælgerne med.

Må jeg sige med hensyn til den mindretals-erklæring, der er fra retsforbundet om, at der skulle betales en vis markedsleje eller grundskat, at dette er jeg enig i. Det er blot ikke det, sagen drejer sig om i denne forbindelse. Jeg har tidligere selv fremført det i Grønlandsrådet. Når det er statsjord, og når der er noget, der hedder beliggenhedsværdi, så vil det være rimeligt, at der betales en afgift for benyttelsen af denne jord.

Lembourn (KF):

Det konservative folkeparti kan acceptere ministerens forslag og de af ministeren stillede ændringsforslag.

Alle tidligere ordførere har beskæftiget sig med fremskridtspartiets meget mærkelige ændringsforslag og den begrundelse, partiet har givet for dem, og derfor var der måske ingen grund til, at jeg også siger noget om

[Lembourn.]

dem, men da jeg ligesom hr. Svend Haugaard mener, det er en grovhed, som vi aldrig har set magen til, så vil jeg alligevel gøre det.

Når flertallet har ønsket i betænkningen at begrunde vores afvisning af fremskridtspartiets ændringsforslag, så er det, fordi det ikke er sandt, at vi uden saglig begrundelse har forhindret fremskridtspartiet i at få afskaffet forslaget om indkomstskat i Grønland. Det er simpelt hen ikke rigtigt. Begrundelsen er, at folketingets udvalg for forretningsordenen og folketingets formand i andre sager af lignende art har fortolket forholdet mellem lovgivningen og grundloven sådan, at et forslag af den art strider imod identitetsprincippet og altså dermed imod grundloven. Man kan vel dårligt have en mere saglig begrundelse.

Hvis fremskridtspartiet ikke ønsker indkomstskatten i Grønland gennemført — og det ønsker man ikke — står det jo partiet frit for at fremsætte et forslag her i tinget. Så stil dog et forslag om, at man ikke skal have indkomstskat i Grønland; så har man markeret sit politiske standpunkt. Det er da reelt og fair enough, at man har det standpunkt, men det er måden, man gør det på. Man pådutter os andre, at vi har forhindret et forslag, hvad vi ikke kan og selvfølgelig heller ikke vil, og at vi ikke har givet en saglig begrundelse.

Derfor mener jeg, det har været nødvendigt i vores bemærkninger i betænkningen fra flertallets side at forklare, hvorfor vi ikke kan acceptere fremskridtspartiets ændringsforslag.

Iversen (CD):

Med de ændringer, der er forslået af ministeren, kan vi støtte forslaget.

År 2317 — det er en vittighed, endog en meget dårlig vittighed. Men jeg tager egentlig ordet, fordi der i betænkningen forekommer en passus fra fremskridtspartiet, der er ganske besynderlig. Jeg skal ikke gentage den, for det er gjort. Man kan selvfølgelig skrive, hvad man vil, det kan eller vil ingen forhindre, men det forarger mig, at det, man skriver, ikke er i overensstemmelse med sandheden. Det er en direkte, lige og lodret usandhed.

Jeg har ellers med glæde bemærket, at i

sager vedrørende Grønland plejer der ikke at blive plejet partiinteresser. Man tager ved hvert forslag vedrørende Grønland vidtgående hensyn til, hvad grønlændere mener, man følger nøje de hensyn, som er rimelige at tage for at få udviklingen i gang og videreført i Grønland. Det er derfor tindrende ulogisk, at fremskridtspartiet henviser til, hvad der er foregået i landbrugsudvalget, og man er altså fremkommet med direkte usande postulater. Det må vel være, fordi man ønsker sig en glorie, som man kan gå og pudse om søndagen.

Poul Dam (SF):

Jeg skal nøjes med at anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag. Med hensyn til fremskridtspartiets ændringsforslag er der kun det at sige, at der vel efterhånden ikke er nogen, der tager fremskridtspartiet alvorligt.

Bracher (KrF):

Jeg skal også på mit partis vegne sige, at vi går ind for ministerens ændringsforslag. Når det gælder fremskridtspartiets ændringsforslag, føler vi, at formuleringen er af en sådan art, at det virker som en foragt for folketinget og i realiteten en foragt for vælgerne, som forventer, at vi arbejder seriøst herinde.

Fuglsang (DKP):

Vi kan også støtte de af ministeren stillede ændringsforslag, hvilket indebærer, at vi ikke kan støtte fremskridtspartiets. Jeg ved såmænd ikke, om fremskridtspartiets ændringsforslag kan betragtes som en vittighed, de kan faktisk også opfattes som en interessant oplysning om det sande omfang og perspektiv i fremskridtspartiets bevægelse fremad — man må sige, de ser langt.

Poul Westergaard (DR):

Retsforbudet kan, som det fremgår af betænkningen, tiltræde de ændringsforslag, der er stillet under nr. 1-5, men vi har fundet det påkrævet i betænkningen at understrege, at vores tilslutning til disse ændringsforslag vedrørende loven om kommuneskat på Grønland ikke indebærer nogen tilslutning til denne kommuneskattelov for Grønland som helhed.

Hr. Svend Haugaard gav for et øjeblik

[Poul Westergaard.]

siden heroppefra udtryk for, at han er enig med os i, at der bør indføres en lejeafgift for Grønlands jord, men så føjede han til: det har bare ikke noget med denne sag at gøre. Det har det imidlertid efter vores opfattelse, for hvis de grønlandske kommuners og landsrådets behov for pengemidler kunne dækkes på anden måde, så var der måske ikke det samme påtrængende behov for at lave en kommuneskat på Grønland — en skatteordning, som vi af mange, mange grunde meget gerne så Grønland skånet for.

Med hensyn til ændringsforslagene nr. 6, 7 og 8 fra fremskridtspartiet så tager heller ikke vi dem alvorligt.

Rosing (Grønl.):

Grønlandske medlemmer af tinget er tilfredse med den forståelse og den støtte, der er givet fra andre udvalgsmedlemmers side til det foreliggende forslags gennemførelse — med undtagelse af fremskridtspartiet, som ifølge partiets program kommer med mindretalsændringsforslag til forslag til lov om ændring af lov for Grønland om kommuneskat. Dette finder vi er en naturlig ting for et parti, der har en anden opfattelse. Sikkert ligger der en god tanke bag disse ændringsforslag, som i realiteten ikke kan gennemføres, men sådan som ændringsforslagene er udformet, skulle man næsten tro, at fremskridtspartiets tanker om Grønlands fremtid er formet efter devisen — som Jack London i sin tid kaldte en af sine bøger — „Tilbage til naturen“.

Må jeg spørge, hvad fremskridtspartiet vil foreslå i stedet for den lov, der er vedtaget sidste år, og de forslag om ændringer heri, som behandles i dag, uden at påføre udviklingen i Grønland et knæk. Det må jo siges, at størsteparten af Grønlands befolkning har allerede brændt broen af bag sig, og at de kun har ét valg, nemlig at fortsætte udviklingen.

Jeg ved meget vel, at det kan føles tungt for enhver skatteyder at skulle betale skat, men til trods herfor er det væsentligt at fremføre, at dette er vort ønske, og vi tager konsekvenserne heraf.

Grønland har i mange år i udviklingstiden, ikke mindst i de seneste år, været et skatetely for folk, der er kommet herfra. Hvis vi først må indføre skat en gang år 2317, som

fremskridtspartiets ændringsforslag lyder på — hvilket i realiteten betyder, at der aldrig nogen sinde må indføres skat under en eller anden form i Grønland — så vil jeg tro, at der til sin tid ikke findes flere grønlandere i selve Grønland til trods for, at vi politisk og som minoritetsgruppe inden for det danske rige vil prøve på at bevare vor identitet sammen med vore medborgere, som har den indstilling, at de vil leve sammen med os under de vilkår, landet kan byde på.

Det er derfor vigtigt, at fremskridtspartiet lægger kortene klart på bordet, et klart alternativt forslag om Grønlands fremtid, inden de kommer med et så uacceptabelt forslag som det foreliggende. Det forekommer mig, at dette er en forkert måde at føre politik på.

Jeg vil derfor foreslå, at man stemmer imod mindretallets ændringsforslag, men stemmer for de af ministeren stillede ændringsforslag.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Jeg vil gerne takke udvalget for hurtigt og velgjort arbejde og takke for tilslutningen til de af mig stillede ændringsforslag.

Også jeg må, hvad ingen kan undre sig over, tage afsand fra de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag og anbefale, at man stemmer imod dem.

Søren B. Jørgensen (S):

Det svar, som jeg og andre ordførere har fået fra fremskridtspartiet på det stillede spørgsmål, er en henvisning til et ændringsforslag i forbindelse med en landbrugslov. Det svar harmonerer godt med udtrykket „Goddag, mand — økseskaft!“

Vi ved alle, at fremskridtspartiet har det synspunkt, at indkomstskatten skal ophæves; det står også klart og tydeligt i betænkningen. Det, vi har noget imod, er, at fremskridtspartiet siger, at de øvrige partier har hindret fremskridtspartiet i at fremsætte sine synspunkter.

Lad mig prøve at spørge igen: hvem har hindret fremskridtspartiet i at gøre brug af grundlovens § 41, stk. 1, hvor der står:

„Ethvert medlem af folketinget er berettiget til at fremsætte forslag til love og andre beslutninger.“?

Hvem har hindret fremskridtspartiet i dette?

Dohrmann (FP):

Til det sidste spørgsmål ganske klart: samtlige andre partier.

Der er jo visse ting, som tyder på, at vores ændringsforslag ikke opnår den fornødne tilslutning til at blive vedtaget. Jeg vil gerne sige til ordførerne for de 5 gamle partier, at når man som ganske almindelig, gemen skatteyder år efter år har været vidne til alle de krumspring, som er blevet foretaget herinde for at få de sidste par kroner rystet ud af borgernes lommer, så forbavser hele den indstilling slet ikke. Det må være irriterende for visse personer at komme til Grønland og ikke i én eneste by kunne finde nogen af de store paladslignende bygninger, hvor skattevæsenet normalt holder til.

Hr. Iversens indlæg var der ikke meget nyt i. Centrum-demokraterne — det ved vi jo alle sammen — havde to punkter at gå til valg på. Det ene var forøgede offentlige udgifter, og det andet var en momsforhøjelse. Dette vil jeg betragte som henhørende under øgede udgifter.

Det er jo ikke første gang, kristeligt folkeparti med ild og sværd, bevidst eller ubevidst, har forsøgt at begunstige de papirløse ægteskaber. Det er jo det, man gør ved at støtte dette forslag.

Til hr. Rosing vil jeg gerne sige, at vi forstår hinanden udmærket, men jeg tror bare ikke, at man løser nogen af de store problemer, Grønland har i dag, f. eks. med 20 pct.s arbejdsløshed, ved at indføre skat deroppe.

Risgaard Knudsen (S):

Jeg har noteret mig, at hr. Dohrmann endnu ikke har svaret på de konkrete spørgsmål, der er stillet af hr. Søren B. Jørgensen. Jeg har også noteret mig, at hr. Dohrmann i sine forsøg på at gå uden om en besvarelse af hr. Søren B. Jørgensens spørgsmål har rettet en kritik imod folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg. Hr. Dohrmanns bemærkninger kunne efterlade det indtryk, at fremskridtspartiets medlemmer af tingets landbrugs- og fiskeriudvalg har

været udsat for, at man under dette udvalgs møder ikke har været i stand til at få behandlet ændringsforslag i overensstemmelse med de regler, som vi har at henholde os til for udvalgsarbejde.

På denne baggrund beder jeg indtrængende hr. Dohrmann om fra denne talerstol nærmere at redegøre for i detaljer, hvordan fremskridtspartiets medlemmer af landbrugs- og fiskeriudvalget har været udsat for en behandling, som strider imod dette tings forretningsorden og regler for udvalgsarbejde.

Peter Holst (V):

Man kunne vel sige, at fremskridtspartiets ændringsforslag ikke indeholder den grad af lødighed, der gør det værd at opholde sig ret længe ved dem. Jeg vil blot lige sige — det er mit eneste ærinde denne gang — at når hr. Dohrmann fortæller, at samtlige andre partier i folketinget har hindret hans parti i at opnå deres grundlovshjemlede ret til at fremsætte forslag, så er det en påstand, der kun kan slå én med total måben.

Glistrup (FP):

Et af de tre største samfundsonder, som dette ting har påført det uskyldige danske folk, er det væld af lovgivning, som man har ramlet ud over landet, så ikke nogen som helst efterhånden kan finde ud af, hvilke regler de er underkastet. Derfor er det en af de allervigtigste arbejdsopgaver herinde at se at få ophævet mere end 80 pct., ja, mere end 85 pct., af alt det overflødige lovstof, som man ved dårligt arbejde herinde har fremskaffet.

Fremskridtspartiet arbejder i den retning, og derfor er det særdeles centralt for fremskridtspartiet, når vi kommer til at beskæftige os med et sådant område inden for lovgivningen, at få den pågældende lov totalt ophævet. Det siger sig selv, at det eneste hensigtsmæssige er, at man, når man alligevel behandler et eller andet område, så kan diskutere det principielle: kan vi totalt

[Glistrup.]

ophæve den lov, der her er tale om, eller kan vi eventuelt skrive den ned til en 3, 4, 5 forståelige sætninger? Dér siger det også sig selv — efter fremskridtspartiets opfattelse — at ordensreglen i grundlovens § 41, stk. 2, der selvfølgelig hindrer, at man ved tredje behandling af et lovforslag om dampkedler på landjorden ændrer i skilsmissereglerne eller noget i den stil, at denne regel overhovedet ikke skulle kunne komme i betragtning, når der er tale om total ophævelse af loven på det område, som man befatter sig med på det pågældende tidspunkt. Ethvert fornuftigt menneske, der behandler et lovforslag om ændringer i en hvilken som helst lov, må selvfølgelig begynde med at overveje, om der overhovedet er nogen som helst anledning til at bevare en lovregulering på det område, der er tale om. Enhver borger, der læser i sin avis, at nu er det og det lovforslag til behandling, vil reagere på samme måde, hvad enten han vil have loven ophævet eller have den bevaret.

Ud fra den baggrund fremsatte fremskridtspartiet den 12. marts i år forslag om ophævelse af loven om grundforbedringslån, og det var de andre partier — samtlige andre partier herinde i salen — altså ikke enige med fremskridtspartiet i, og i stedet for at gå i en saglig forhandling om, hvordan man skulle løse problemet, skete der altså det, som fandt sted her i salen den 13. marts, at samtlige andre partier afviste det forslag og den model til at klare problemerne ud fra fremskridtspartiets synspunkter, at man får loven ophævet ved fremsættelse af et ændringsforslag, hvilket er den eneste rimelige måde at behandle de ting på i stedet for at dygne ned over tinget helt nye og selvstændige forslag, der skal behandles et par måneder efter.

Det måtte vi altså selvfølgelig acceptere; vi takker tinget for, at det ikke i dag har fulgt den samme fremgangsmåde, og fordi tinget igennem vort forslag her har anvist os den måde, som vi altså så kan klare problemerne på, henskyde dem til kølig eftertanke. Ikke blot kølig, når det er Grønland, det drejer sig om, men også når det er Danmark, det drejer sig om. Derfor er det særdeles tilfredsstillende for fremskridtspartiet; hvad der er sket under denne debat her i dag, hvor vi altså har fået fastslået, at kan vi

ikke gå den direkte vej til målet, kan vi bruge den model, som vi nu har fundet frem til. Vi takker for, at denne puniske krig skulle ende på en så fredelig og god måde. Den holdning, som de andre partier har taget, er fuldt tilfredsstillende for fremskridtspartiet. Tak.

(Kort bemærkning).

Søren B. Jørgensen (S):

Det, der kalder mig frem, er hr. Dohrmanns bemærkninger, for det var jo hårde ord her i maj måned at beskyldte samtlige folketingets partier for, at vi har nægtet fremskridtspartiet at gøre brug af grundlovens § 41. Må jeg spørge hr. Dohrmann direkte: i hvilken sag har vi nægtet fremskridtspartiet at gøre brug af grundlovens § 41?

Iversen (CD):

For et øjeblik siden beskyldte jeg indirekte hr. Dohrmann for at lyve. Det besvarede hr. Dohrmann med, at centrum-demokraterne gik til valg på to punkter. Det passer heller ikke. Det foranlediger mig egentlig til at sige; at der er et vist begreb, som selv guderne kæmper forgæves imod.

Lars Emil Johansen (Grøn.):

Jeg er glad for at konstatere, at fornuften synes at være i flertal i denne sag, men det forhindrer mig ikke i at knytte nogle bemærkninger og kommentarer til det, som hr. Dohrmann på fremskridtspartiets vegne har fremført.

Hr. Dohrmann sagde i sin begrundelse for sit partis ændringsforslag, at han ikke vil være med til at indføre skat for skattens skyld, og at det måtte være irriterende for folk, der kommer udefra og ikke kunne se de store paladser, som skattepengene skulle bruges til. Til det kan jeg kun gøre den bemærkning, at man skal ikke tro, indkomstbeskatningen indføres hovedsagelig af hensyn til folk, der kommer udefra; det er hovedsagelig af hensyn til folk, der bor deroppe.

Jeg vil gerne gøre den bemærkning, at jeg synes, fremskridtspartiets ændringsforslag er præget af en totalt manglende evne til at se tingene i sammenhæng. Der sker for tiden en række bestræbelser for at ændre den grønlandske samfundsstruktur; der er be-

[Lars Emil Johansen.]

stræbelser for en ændret byrde- og opgavefordeling, der skulle medføre større grønlandsk indflydelse og større grønlandsk ansvar for udviklingen deroppe.

Når man ikke kan se sammenhængen med disse bestræbelser for større indflydelse fra Grønlands side, vil jeg spørge hr. Dohrmann, om det er bevidst fra partiets side, at man vil hindre en større grønlandsk indflydelse og et større grønlandsk ansvar for den udvikling, der kører deroppe, og hvis svaret er ja til dette spørgsmål, vil jeg tillade mig at betegne en sådan politik som en kolonipolitik og vil advare folketinget imod, at man går ind for en sådan kolonipolitik, idet det vil stride imod folketingets hidtidige Grønlandspolitik.

Poul Dam (SF):

Jeg er glad for, at hr. Glistrup tog ordet her for lidt siden, for det afslørede jo, hvad hele formålet er med denne happening, nemlig at være et led i fremskridtspartiets bestræbelser for at latterliggøre folketinget. Fremskridtspartiet fik utvivlsomt en række af sine stemmer fra folk, der synes, at folketinget ikke gjorde sit arbejde godt nok og seriøst nok, og nu vil hr. Glistrup og hans parti altså gøre deres til, at dette folketing yderligere skal nedsættes i befolkningens agtelse. Man vil om kort tid have glemt, at anledningen er et latterligt ændringsforslag fra fremskridtspartiets side, og kun have husket, at man har spildt nogen tid på denne tåbelige debat; det er hr. Glistrups formål. Hvad der så er det endelige mål, kan vi begynde at spekulere over; det er åbenbart ikke folkestyrets opretholdelse, der er hr. Glistrups mål.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg skal gerne gentage, hvad hr. Glistrup har sagt: vi er ikke blevet hindret i at fremsætte ændringsforslag, men vi er blevet hindret i, at de er kommet til afstemning herude i salen.

Til hr. Lars Emil Johansen vil jeg gerne sige, at vi ønsker under ingen omstændigheder indført noget koloniagtigt eller noget lignende for Grønland, tværtimod.

Glistrup (FP):

Jeg har ingen grund til at betvivle, at hr. Poul Dam ud fra sine forudsætninger ønsker folkestyret opretholdt. Jeg havde håbet på, at hr. Poul Dam også havde forstået, at fremskridtspartiet i allerhøjeste grad ønsker, at folkestyret skal bevares, og at vi mener, at skal man undgå en krise for folkestyret, så skal man arbejde efter fremskridtspartiets målsætning. Det er det, vi mener er rigtigt. Vi har bestemt ikke ønsket at latterliggøre folketinget eller folketingets arbejde. Folketinget har dømt sig selv på sine gerninger, på den gerning, folketinget udførte den 13. marts.

Jeg skylder retsforbundet den korrektion: retsforbundet var ikke med i det anslag, der skadede folkestyret den 13. marts. Men nu har vi altså fundet en model, vi kan leve under.

Risgaard Knudsen (S):

Ja, hr. Dohrmann kom med et svar, men det var ikke et svar, som jeg synes der er grund til at takke for, og hr. Dohrmanns sidste bemærkninger efterlader i hvert fald for mig det klare indtryk, at der i fremskridtspartiet er medlemmer, der ikke mener, at man i alle tilfælde bør henholde sig til folketingets forretningsorden ved behandlingen af de forslag, de fremsætter under et udvalgs arbejde. I modsat fald ville hr. Dohrmann i hvert fald ikke have gjort de sidste bemærkninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1-5 og § 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes med 103 stemmer mod 22; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

§ 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 6.

§ 3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 6.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til fredningslov for Grønland.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 58) findes i tidenden sp. 2885, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 335).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Rosing (Grønl.):

Vedrørende forslaget til fredningslov har jeg en enkelt bemærkning. Selv om ministeren for Grønland står med ansvaret for fremsættelsen og gennemførelsen af dette lovforslag, er det dog et andet ministerium, nemlig kulturministeriet, der gennem nationalmuseet og rigsantikvaren har en hel del at sige, når det drejer sig om fundne ting, ikke mindst ifølge lovforslagets § 4, som vedrører rigsantikvarens sidste ord om fund af historisk eller kulturhistorisk interesse, og at fund fortrinsvis forbliver i Grønland.

I relation til lovforslagets ånd om fredning af fortidsminderne er vi grønlændere interesseret i at etablere lokale museer i gamle aflagte bygninger. Denne interesse bør efter min opfattelse støttes af nationalmuseet. I dag samler man deroppe, eller rettere sagt prøver på at samle alt, hvad der overhovedet kan fås af de sparsomme gamle ting. Men den smule, man har i øjeblikket, med undtagelse af landsmuseet i Godthåb, er ganske utilfredsstillende, netop fordi alle gamle arkæologiske og kulturhistoriske fund igennem årene er bragt til nationalmuseet; mange af dem ligger, så vidt jeg har forstået, i kasser til ingen nytte, fordi der ingen plads er.

Det, jeg ønsker, er, at samtlige lokale fund, der har kulturhistorisk værdi, når de ikke er helt specielle, må blive i de lokale museer, hvor de er fundet. Desuden er det en naturlig ting, at nationalmuseet også medvirker og yder bidrag til sådanne lokale museer og deres udbygning, bl. a. ved ansættelse af en udlært museumsmand som leder af landsmuseet i Godthåb og som rådgiver for lokale museer. Dette kan ske ved, at visse dubletter af de gamle brugsgenstande og fangstredskaber afgives til lokale museer, når opbevaringsforholdene tillader det.

Som sagt: vi vil medvirke til at skabe større interesse for bevarelsen af de gamle ting, ting, som så mange skoleelever i større bebyggelser ikke har mulighed for at se, ting, som deres forfædre har lavet og brugt i den tid, hvor de selv måtte klare alt uden hjælp udefra. Det må være lovens inderste kerne at få lukket øjnene op hos landets egen befolkning og gøre den interesseret i bevarelsen af den grønlandske kulturs frembringelser.

Til kulturministeren vil jeg derfor sige: hjælp os på dette område.

I øvrigt vil jeg på min kollegas og egne vegne anbefale lovforslagets gennemførelse.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Også her vil jeg gerne takke for behandlingen af lovforslaget og for indstillingen.

Jeg vil gerne på given foranledning sige til hr. Rosing, at jeg med kulturministeren skal drøfte disse problemer. Det er jo rigtigt, at det er i lovens ånd, at ting, der findes af kulturhistorisk værdi, i det omfang